

Roadshow
den 28. september 2004 kl. 10-13
i Bibliotekarforbundet

Uro på biblioteket - vor tids omgangssyge Er der en kur?

Afreportering til deltagere og til BF's Hovedbestyrelse
ved Finn Petersen, BF's hovedbestyrelse og Niels Bergmann, BF's sekretariat
Januar 2005

Indledning

Uroproblemer på danske folkebiblioteker er et fænomen, som tiltrækker sig mere og mere opmærksomhed. Et fænomen i det bibliotekariske rum, fyldt med dilemmaer, og fyldt med udfordringer for både bibliotekaren og for samfundet som helhed. Man kunne kalde det vor tids omgangssyge!

Men hvad er baggrunden for den stigende uro? Er der udelukkende tale om et socialt problem, eller er det et integrationsproblem? Bibliotekerne anlægger en række forskellige perspektiver i jagten på en "kur" - i arbejdet med en løsning af uroproblemerne.

På roadshowet *"Uro på biblioteket - vor tids omgangssyge! - Er der en kur?"* den 28. september 2004 blev uroudfordringen og –problematikken sat på dagsordenen. Der blev lagt op til debat, diskussion og erfaringsudveksling blandt dem, der står med udfordringen i dagligdagen. Et heldigvis velbesøgt arrangement i BF's hus på Frederiksberg, arrangereret og tilrettelagt af Bibliotekarforbundet og De 4 konsulenter for biblioteksbetjening af etniske minoriteter.

Arrangementet blev fulgt op ved at indkalde en lille gruppe af deltagerne ved arrangementet: repræsentanter fra arrangører, oplægsholdere og deltagere. I form af en såkaldt "Konsensusgruppe" blev der på et halvdagsseminar opsamlet pointer og erfaringerne fra roadshowet.

Et par helt overordnede budskaber fra processen:

- Uroproblemerne kan ikke løses – de kan kun håndteres!
- Gå efter individuelle, lokale løsninger!
- Der er ikke én kur, men der findes mange mediciner...

Omgangssygen & kuren – en øjenvidnerapport fra Roadshowet

I starten af det tredje årtusinde hører vi oftere og oftere urovækkende historier fra den ellers så fredelige biblioteksverden. Historier om uro, larm og ballade. Historier om medarbejdere, der er bange for at gå på arbejde. Historier om brugere, som ikke vil komme på bibliotekerne mere. Historier om gruppe af unge – ofte indvandrere – som chikanerer og fører sig frem på en aldeles uacceptabel måde.

Grupovækkende historier – i en verden som ellers mest er kendetegnet af fred og fordragelighed. Kendetegnet af tilfredse brugere og glade medarbejdere. Kendetegnet ved fordybelsen og roen.

Den 28. september 2004 mødes godt 40 af BF's medlemmer i det runde BF-hus på Frederiksberg for at diskutere denne "omgangssyge", som vi havde valgt at kalde den.

De skulle høre indlæg fra eksperter, og de skulle selv bidrage med historier fra det virkelige liv. Formålet var...

Ja, hvad var mon formålet? De vidste vist alle sammen godt, at en kur ikke lige var til at finde, men måske kunne vi komme et skridt i en anden retning. Et forsøg på at være med til at vende en spiral på vej nedad – et forsøg på at få den til at stoppe og måske endda begynde køre lidt op ad.

Uroen på bibliotekerne er desværre ofte kædet sammen med indvandrerbefolkningen i de berørte områder. Kædet sammen med indvandrernes sociale problemer og med indvandrernes kulturelle tilpasningsproblemer.

Fahmy Almajid, konsulent, var dagens første oplægsholder. Han er journalist. Har arbejdet med problematikken ude i områderne og altså haft fingrene godt nede i jorden. Han har, som navnet antyder, selv en "anden etniske baggrund".

Fahmy opfordrede til at fokusere på forældrene frem for på børnene. Der er tit tale om ressourcetsvage familier. Magten ligger hos faderen. Børnenes loyalitet er hos familien. Opdragelsen er meget anderledes. Korporlig. Traditionel dansk "skæld ud" preller af.

Her er det en øretæve, der tæller, og det kan bibliotekaren ikke begynde at uddele. Det hjælper heller ikke at smide dem ud. Jo, så er vi selvfølgelig af med dem. Men de er jo stadig et problem. Bare et andet sted. Og de skal nok komme igen.

Hvad kan vi så gøre?

Vi skal ændre et mønster.

Forældrene er måske meget imod det danske system. De kender kun skyggesiderne. De mangler positive rollemodeller. De skyder skylden på "danskerne".

Et af Fahmys løsningsforslag er:

Gå ud og find de personer, som kan hjælpe med at bryde mønsteret – find nøglepersonerne. De er derude! Udpeg "Etniske ambassadører", som kan rykke resten af forældrene med. Sælg idéen om biblioteket over for dem – så de kan være med til at videreformidle det.

Præsenter biblioteket som det er - over for dem, som ikke kender det. Bliv en positiv rollemodel. Hvis man forestiller sig folks viden og referenceramme som en rygsæk, så kan vi hjælpe til med at fylde rygsækken med gode danske værdier.

Tag derud hvor forældrene er til at møde. Sørg for at få 10 minutters taletid på det næste møde om f.eks. hvilke TV-kanaler beboerforeningen skal have! Lav gode arrangementer - gerne med mad og musik. Sig til dem: Det er jer, som er med til at bestemme, hvordan biblioteket skal se ud og skal fungere.

- Undgå at blive en del af systemet. Vis et menneskeligt ansigt i stedet.
- Vær konsekvente – og lad være med at vise svagheder.

Handleplanen over for forældrene i 3 meget korte overskrifter:

- KORTLÆG OPGAVEN
- FIND NØGLEPERSONERNE
- SPRED DET UD TIL RESTEN AF GRUPPEN

Avedøre Bibliotek arbejder på mere end 20. år med problemerne. Det er selvfølgelig nogle andre børn nu end for 20 år siden, men problemerne er for så vidt de samme.

Det lyder måske lidt udsigtsløst, men:

DET TAGER MERE END EN TIME AT LØFTE ET KVARTER.

Og der er mange små sejre undervejs og hele tiden.

I Avedøre – personificeret ved *Stine Lindhardt*, Avedøre Bibliotek og *Niels E. Pedersen*, Fritidsbutikken i Avedøre – tager man vare på de enkelte børn, prøver at følge dem og prøver at hjælpe dem, når de får problemer. De er der på grund af noget - fordi de har brug for noget.

Bibliotekarerne gør det ikke alene. For når man bekymrer sig, kan man altid ringe til nogen. Der er et netværk, man kan bruge.

Der er husregler, og der er en høj grad af konsensus mellem personalerne. Man er konsekvent og er ikke bange for at "smide ud" og evt. udstede en karantæne.

Husk: Det er vores miljø og vores ansvar.

MANGE MENNESKER OG/ELLER PROBLEMER GIVER MANGE LØSNINGER.

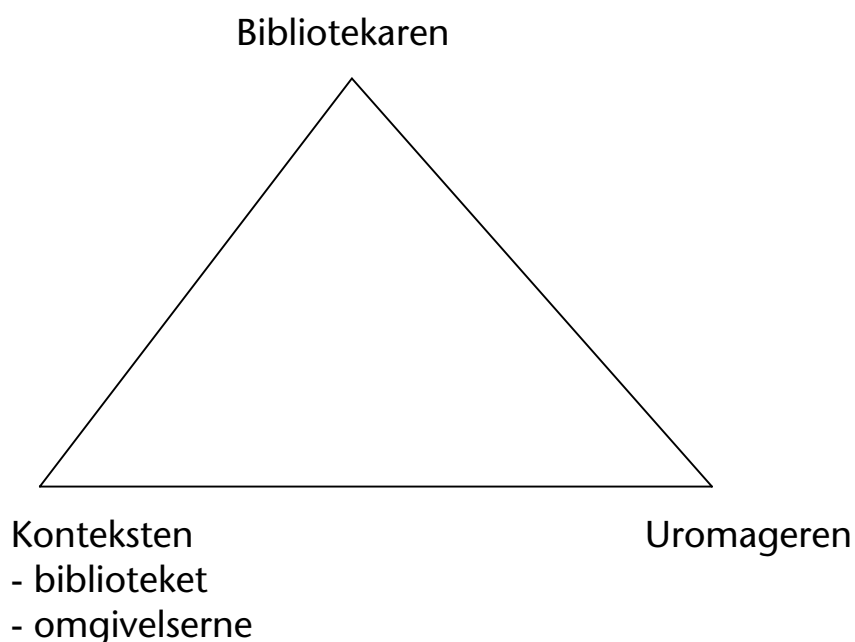
Et række gode råd fra Avedøre:

- Netværk (distriktsmøder, sproggrupper, kvarterløft, grønne dage, sjov-lørdag)
- Mer' netværk: Bedre samarbejde om børnene og de unge. Vi kan ikke løse alle problemer alene, men vi kan kende nogle, der måske kan
- Samarbejd med andre faggrupper, der ved det vi har brug for om lige præcis vores lånergrupper (sprogskoler, talepædagoger, fritidsvejledere m.fl.)
- Tag udgangspunkt i egen faglighed. Vær vejleder for din låner, find den rigtige bog, web-adresser eller sprogstimulerende spil

- Differentier og forfin bibliotekets service, så den rammer forskellige behov i den meget sammensatte gruppe, som udgør kilden til uro. Ram også dem, der klarer sig godt
- Lav arrangementer og diskuter ansigt til ansigt *værdier*, som ytringsfrihed, religionsfrihed, opdragelse, lighed mellem kønnene
- Knyt via grupper (musikvalggruppe, pigegruppe) og initiativer (sommerlæsning, børn anbefaler børn), ambassadører til Jer.
- Vær velorienteret om tilbud lokalt og nationalt, som børnene/de unge kan bruge til noget
- Oplys om bibliotekets tilbud (f.eks. v. forældremøder, i moskeen)
- Søg viden om lånergrupperne
- Søg hjælp
- Kontant, Kærlighed, Konsekvens
- Personlig kontakt til børnene, vær synlig ansvarlig voksen
- Sæt din egen og husets grænse, inden du sætter den for de unge
- (Sund dig afsides og sammen med kollegaer og samarbejdspartnere 'udenfor')
- Konsensus i personalet
- Diskuter løbende holdninger, oplevelser og løsninger blandt personalet. (skal foregå struktureret og ikke som sladder og afløb)
- Bak hinanden op i konkrete situationer
- Intimider ikke uromagerne og lad dem trække sig tilbage uden ydmygelse
- På det seneste lyder rådet fra vores socialpædagogiske partnere: kontakt forældrene
- Husk at automater ikke kan erstatte alt dette midt-i-mellem, som mennesker skal yde i et uropræget område.

Formiddagen slutter med workshops og dialog under ledelse af *Hans Elbeshausen*, lektor ved Danmarks Biblioteksskole og *Marianne Ellert*, etnisk konsulent i Netværk 1 under Biblioteksstyrelsen.

Uroproblemet er ifølge Hans Elbeshausen et trekant-problem:

Bibliotekaren og uromageren kender hinanden!!
Bibliotekaren kan selv sætte dagsordenen for problemerne!!

Deltagerne ved roadshowet bliver inddelt i mindre grupper, som får til opgave at diskutere en række problemstillinger omkring uroproblemer på bibliotekerne. Efterfølgende bliver de væsentligste pointer fra diskussionerne fremlagt. Talelysten er stor, og mange problematikker og løsningsforslag bliver vendt.

Et par af dagens hovedfokuspunkter var:

- Brug forældrene
- Brug ambassadørerne
- Brug netværkene
- Brug hinanden

Mødet ender med konklusionen:

Nej, der er ikke én kur, men der findes mange mediciner...

Og en mindre gruppe af deltagerne vil den 8. oktober 2004 arbejde videre med problemstillingen om uro på bibliotekerne.